

**PLATFORMĂ DE MODELE ONLINE
PENTRU FUNDAMENTAREA POLITICILOR ECONOMICE
LA NIVELUL ÎNTRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII
ÎN PERSPECTIVA APLICĂRII DIN 2005 A RECOMANDĂRII COMISIEI EUROPENE NR. 361/2003**

*Prof. univ. dr. Ion Smeureanu, Prof. univ. dr. Bogdan Cristian Onete,
Conf. univ. dr. Laurențiu-Dan Anghel, Conf. univ. dr. Puiu Nistoreanu,
Conf. univ. dr. Dana Radu Colibabă, Conf. univ. dr. Constantin Duguleana,
Lect. univ. drd. Raluca Brandabur*

1. Conceptul de Întreprindere Mică și Mijlocie în UE și România

Întreprinderile mici și mijlocii au jucat dintotdeauna un rol deosebit în viața economică și socială a oricărei țări, aflându-se la baza dezvoltării economiei. Dinamismul, flexibilitatea, adaptabilitatea, mobilitatea, potențialul inovator reprezintă câteva din caracteristicile pe care întreprinderile mici și mijlocii le au și care sunt considerate esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a economiei oricărui stat. Se pot asigura astfel coeziunea structurii economice, creșterea economică sănătoasă și desigur se creează noi locuri de munca.

Pentru Uniunea Europeană, întreprinderile reprezintă un factor important de creștere economică. Pentru a construi o economie puternică, Uniunea Europeană și-a propus să întărească spiritul antreprenorial în Europa și să creeze condițiile necesare pentru dezvoltarea practicilor inovative care duc la înființarea și dezvoltarea întreprinderilor.

Politica Uniunii Europene referitoare la întreprinderi cuprinde trei arii de interes:

- încurajarea întreprinderilor;
- promovarea inovării și schimbării;
- analiza competitivității economiei europene și corelarea cu celelalte politici ale Uniunii Europene.

Fundamentul juridic al politicii privind întreprinderile mici și mijlocii este Articolul 157 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană, care prevede încurajarea inițierii și dezvoltării întreprinderilor la nivelul Comunității punând accentul în mod special a întreprinderilor mici și mijlocii.

Definirea IMM-urilor la nivel european este ușurată mult de faptul că legislația Uniunii Europene în materie de întreprinderi mici și mijlocii este aceeași pentru toate statele membre. În plus o serie de țări, printre care și România, au încercat să-și armonizeze legislația cu cea a UE deși nu sunt membre. O situație deosebită este cea a celor 10 țări foste candidate și care au aderat la Uniunea Europeană la 1 mai 2004, ele trebuind să-și armonizeze acest punct cel târziu la 1 ianuarie 2005.

Această dată este foarte importantă pentru toate țările membre ale Uniunii Europene și nu numai. Din acel moment va intra în vigoare Recomandarea Comisiei Uniunii Europene numărul 361/2003 din 6 mai 2003 care reglementează foarte clar ce întreprinderi sunt IMM-uri.

Criteriile principale luate în calcul pentru încadrarea unei întreprinderi într-una din cele trei categorii (micro, mică sau mijlocie) sunt: personalul angajat și cifra de afaceri.

Definiția Comisiei Europene referitoare la IMM-uri definește trei categorii de întreprinderi mici și mijlocii:

- ✓ **Microîntreprinderi;** întreprinderi cu mai puțin de 10 angajați și o cifră de afaceri anuală sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 2 milioane Euro.
- ✓ **Întreprinderi mici;** întreprinderi cu un număr de angajați între 10 și 49 precum și cu o cifră de afaceri anuală sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 10 milioane Euro.
- ✓ **Întreprinderi mijlocii;** întreprinderi cu un număr de angajați între 50 și 249 precum și cu o cifră de afaceri anuală nu mai mare de 50 milioane Euro (sau un capital social care nu trebuie să fie mai mare de 43 milioane Euro).

Un alt factor important este acela că o întreprindere ce nu este IMM nu poate deține mai mult 25% din capitalul social (sau dreptul de vot) al unei întreprinderi considerată întreprindere mică sau mijlocie. Dacă se întâmplă acest lucru atunci acea întreprindere nu mai este considerată ca făcând parte din categoria IMM-urilor.

Actuala definiere a IMM-urilor reprezintă un pas înainte față de vechea recomandare 280/96 din 3 aprilie 1996. Ea recunoaște dinamica importantă pe care a înregistrat-o sectorul întreprinderilor mici și mijlocii în Uniunea Europeană. Deși aceasta recomandare mai este încă în vigoare până la sfârșitul anului 2004 ea poate fi deja considerată ca fiind depășită de dinamica IMM-urilor (pentru mai multe amănunte vezi și tabelul 1).

Evoluția definirii IMM-urilor în Uniunea Europeană

Tabelul 1

	Microîntreprinderi		Întreprinderi mici		Întreprinderi mijlocii	
	280/1996	361/2003	280/1996	361/2003	280/1996	361/2003
Număr de angajați	< 10	< 10	10 - 49	10 - 49	50 - 249	50 - 249
Cifra de afaceri (mil. €)	n.d.*	< 2	< 7	< 10	< 40	< 50
Capital (mil. €)	n.d.*	< 2	< 5	< 10	< 27	< 43
Capital social sau drept de vot (%)	25%	25%	25%	25%	25%	25%

* n.d.= nu era definită

În România definirea IMM-urilor este încă diferită de cea din Uniunea Europeană. Comparând definiția IMM-urilor din România cu cea recomandată de Comisia Europeană se poate observa că doar din punct de vedere al numărului de angajați, aceasta este identică. Din punct de vedere al cifrei de afaceri, definiția română este mai restrictivă, nivelul maxim al acesteia fiind de 8 milioane EURO indiferent de încadrarea întreprinderii într-una din cele trei categorii (micro, mici sau mijlocii). În România, nu există restricții privind capitalul maxim al IMM-urilor, însă există limitări cu privire la domeniul de activitate al întreprinderilor. Nu se încadrează în categoria IMM-urilor societățile bancare, societățile de asigurare și reasigurare, societățile de administrare a fondurilor financiare de investiții, societățile de valori mobiliare și societățile cu activitate exclusivă de comerț exterior.

Comparație privind definirea IMM-urilor între România și Uniunea Europeană

Tabelul 2.

	Microîntreprinderi		Întreprinderi mici		Întreprinderi mijlocii	
	România	UE	România	UE	România	UE
Număr de angajați	< 10	< 10	10 - 49	10 - 49	50 - 249	50 - 249
Cifra de afaceri (mil. €)	< 0,1	< 2	< 8	< 10	< 8	< 50
Capital (mil. €)	n.d.*	< 2	n.d.*	< 10	n.d.*	< 43
Capital social sau drept de vot (%)	25%	25%	25%	25%	25%	25%

* n.d.= nu este definit

O prima reflectare a politicii europene în materie o constituie primul Program comunitar de acțiune în domeniul IMM din 1983, an care a și fost declarat Anul European al Întreprinderilor Mici și Mijlocii. Al doilea program comunitar în acest domeniu a fost lansat în anul 1987, iar în perioada 1997 – 2000 s-a desfășurat al treilea program privind IMM-urile.

În data de 13 iunie 2000 a fost adoptată **Carta Europeană a Întreprinderilor Mici** de Consiliul General pentru Afaceri și acceptată de Consiliul European de la Feira (Portugalia) 19/20 iunie 2000. Ea are ca scop crearea unui mediu adecvat dezvoltării întreprinderilor mici și antreprenoriatului. Țările candidate la Uniunea Europeană au acceptat Carta în cadrul întâlnirii de la Maribor (Slovenia) din aprilie 2002, acceptarea de către România realizându-se prin Hotărârea Guvernului nr. 656/2002.

2. Acquisul comunitar în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii

Articolul 157 al Tratatului privind instituirea Comunității Europene conține prevederi referitoare la asigurarea condițiilor necesare pentru competitivitatea industriei Comunității, în contextul unui sistem de piețe deschise și concurențiale. Principiile de baza pentru îndeplinirea acestor obiective sunt:

- accelerarea adaptării industriei la schimbările structurale;
- încurajarea creării unui mediu favorabil inițiativei și dezvoltării întreprinderilor din întreaga Comunitate și, mai ales, a întreprinderilor mici și mijlocii;
- încurajarea creării unui mediu favorabil pentru cooperarea între întreprinderi.

Legislația secundară conține prevederi referitoare la îmbunătățirea mediului de afaceri precum și pentru stimularea dezvoltării IMM-urilor, având în vedere importanța pe care acestea o au pentru reducerea șomajului. În aprilie 2000, Comisia Europeană a propus o strategie menită să susțină dezvoltarea IMM-urilor în contextul globalizării, precum și dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare.

Carta Europeană pentru Întreprinderile Mici

Un instrument important în configurarea politicilor Uniunii Europene cu privire la IMM-uri este Carta Europeană pentru Întreprinderi Mici, ce își propune crearea celui mai bun mediu de afaceri posibil pentru întreprinderile mici și pentru antreprenoriat. Acțiunile cuprinse de Carta sunt structurate pe următoarele zece domenii:

1. *Educația și instruirea antreprenorială.*
2. *Înființarea mai rapidă și mai ieftină de noi întreprinderi.*
3. *Adoptarea de reglementari mai bune.*
4. *Asigurarea calificărilor necesare.*
5. *Extinderea accesului online la servicii.*
6. *Accesul efectiv la piața internă unică.*
7. *Caracterul stimulat al fiscalității și reglementarilor financiare.*
8. *Consolidarea capacității tehnologice a întreprinderilor mici.*
9. *Susținerea modelelor de succes de e-business și a micilor companii de înaltă performanță.*
10. *Dezvoltarea unei reprezentări mai solide și mai eficiente a intereselor întreprinderilor mici la nivel național și la nivelul Uniunii Europene.*

În cadrul capitolului 16 de negociere a României cu Uniunea Europeană, care vizează IMM-urile sunt abordate trei domenii de interes major:

- ✓ elaborarea și punerea în practică a politicii antreprenoriale / din domeniul IMM-urilor de ansamblu;
- ✓ mediul general de afaceri dintr-o anumită țară;
- ✓ adoptarea și aplicarea definiției unui IMM.

Capitolul 16 al negocierilor reprezintă unul dintre cele mai avansate din punct de vedere al modului în care s-au încheiat negocierile.

3. România în procesul de adoptare a legislației europene cu privire la IMM-uri

Alinierea la *acquis*-ul comunitar se face inclusiv prin noul Cod Fiscal care prevede o definiție a microîntreprinderilor în spiritul legislației europene. Astfel, art. 103 definește microîntreprindere ca fiind o persoană juridică română care îndeplinește cumulativ următoarele condiții, la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent:

- a. are înscris în obiectul de activitate producția de bunuri materiale, prestarea de servicii și/sau comerțul;
- b. are de la 1 până la 9 angajați, inclusiv;
- c. a realizat venituri care nu au depășit echivalentul în lei a 100.000 Euro;
- d. capitalul social al persoanei juridice este deținut de persoane, altele decât statul, autoritățile locale și instituțiile publice.

Eforturile României de aliniere la legislația europeană în materie de întreprinderi mici și mijlocii se circumscriu celor zece puncte prioritare identificate de Carta Europeană pentru Întreprinderi Mici. Din punct de vedere instituțional aceasta aliniere este coordonată de Agenția Națională pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperăției (ANIMMC – vezi și www.animmc.ro), structură formată prin transformarea Ministerului pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperăției în conformitate cu OUG nr. 64/2003 și cu HG nr. 753/2003 privind organizarea și funcționarea ANIMMC.

Cele mai importante direcții de acțiune vizează cele zece domenii menționate în cadrul Cartei Europene pentru Întreprinderi Mici.

a. Educația și instruirea antreprenorială

Unele măsuri privind educația și instruirea managerială sunt cuprinse în Legea nr. 133/1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii care prevede în Secțiunea a 5-a, intitulată *Pregătirea profesională managerială*, ca Guvernul și autoritățile publice locale asigură, prin sumele alocate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, precum și prin programele susținute de organisme internaționale sau alte surse, finanțarea integrală sau parțială a unor programe de pregătire profesională destinate managerilor și angajaților întreprinderilor mici și mijlocii. Programele de pregătire vor fi realizate prin intermediul: instituțiilor de învățământ de stat și particular, autorizate și acreditate potrivit legii; organizațiilor și centrelor de asistență și consultanță, care au drept scop sprijinirea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; programelor de formare finanțate de organisme internaționale.

Măsuri de acest gen sunt cuprinse și în proiectul de Hotărâre privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START – care se va derula în două etape, astfel:

- a) etapa I – organizarea de cursuri de pregătire antreprenorială destinate tinerilor între 18 – 35 de ani;
- b) etapa a II-a – finanțarea, în urma unei selecții, a primelor 100 de planuri de afaceri întocmite de absolvenții cursurilor, prin acordarea de microcredite în condiții avantajoase.

În scopul creării spiritului antreprenorial la tineri, în învățământul liceal cu profil tehnic, a fost introdusă educația antreprenorială sub două forme: ca pregătire teoretică, urmărindu-se tematica aprobată de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC) și ca pregătire practică, pe baza modelului creat de proiectul pilot ECONET, finanțat de Austria în cadrul Pactului de Stabilitate.

La nivelul învățământului universitar, a fost înființată Agenția Națională pentru Parteneriatul Universităților cu Mediile Economice și Sociale ce are ca scop promovarea și susținerea cooperării între universități, firme și instituții și organizațiile implicate în antreprenoriat, în domenii ca: pregătirea profesională, transferul de tehnologie, incubatoarele de afaceri și parcurile tehnologice, sondarea pieței muncii și, nu în cele din urmă, dezvoltarea laturii antreprenoriale a universității românești (dezvoltarea antreprenoriatului în relație cu dezvoltarea sectorului IMM).

b. Înființarea mai rapidă și mai ieftină de noi întreprinderi

Procedurile pentru înregistrarea și autorizarea de noi întreprinderi au fost simplificate prin OUG nr. 76/2001 aprobată, completată și modificată prin Legea nr. 370/2002 și modificată prin OUG nr. 129/2002, OUG nr. 35/2003 și Legea nr. 505/2003. Organizarea și restructurarea Biroului Unic, reducerea la 5 a numărului de autorizații/avize strict necesare funcționării, introducerea declarației pe propria răspundere pentru obținerea autorizațiilor/avizelor de funcționare, separarea activității Biroului Unic de activitățile de acordare de asistență la cererea clienților și pe cheltuielile acestora, prelungirea termenului de reînnoire a înregistrării companiilor existente până la 18 luni sunt pași importanți în realizarea obiectivelor stabilite de Carta. Întreaga documentație necesară înființării unei firme poate fi procurată *online* de pe pagina de Internet a Oficiului Național al Registrului Comerțului: www.biroulunic.ro, iar durata maximă a procedurii este de 20 de zile de la data când s-a depus dosarul complet pentru înregistrarea și autorizarea funcționării.

Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției prevede în Titlul 2, Cartea I (Transparență în administrarea și promovarea informațiilor și serviciilor publice prin mijloace electronice) înființarea *Sistemului Electronic Național* cu scopul de a asigura accesul *online* al persoanelor fizice și juridice la informații și servicii publice, inclusiv cele legate de înființarea și autorizarea IMM-urilor.

În același scop, al ușurării procesului de înființare și autorizare de noi IMM-uri, se înscriu și măsuri prevăzute de OUG nr. 27/2003 privind procedura aprobării tacite, potrivit căreia autorizația e considerată a fi acordată, respectiv reînnoită dacă autoritatea publică nu răspunde solicitantului în termenul stipulat de lege pentru emiterea, respectiv reînnoirea ei.

c. Legi și reglementari mai bune

Consiliul Concurenței a elaborat un Regulament privind ajutorul de stat regional și ajutorul de stat pentru IMM în vederea aplicării Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat. Regulamentul corespunde legislației UE în domeniu. Legea nr. 332/2001 privind promovarea investițiilor directe cu impact semnificativ în economie prevede unele facilități acordate persoanelor fizice și juridice private care investesc mai mult de 1 milion USD. Acestea sunt scutite de taxe vamale la achiziția anumitor echipamente importate necesare investiției; beneficiază de amânare la plata TVA pe durata investiției pentru mărfurile noi importate sau achiziționate din România în scopul investiției; beneficiază de deducerea a 20% din valoarea noilor investiții efectuate în baza prezentei legi.

În ceea ce privește implicarea mediului de afaceri în procesul de luare a deciziilor care privesc în mod direct reglementarea acestui domeniu, a fost adoptată HG nr. 396/2002, care prevede măsuri referitoare la procedura de elaborare a proiectelor de acte normative cu relevanță asupra mediului de afaceri, acte care se transmit de către inițiator, spre consultare, asociațiilor de afaceri și organizațiilor neguvernamentale, înființate și organizate în condițiile legii, pe domenii specifice de activitate.

De asemenea, Legea nr. 52/2003, Legea transparenței decizionale în administrația publică, conține prevederi pentru asigurarea transparenței procesului de adoptare a legilor și reglementărilor autorităților publice. Acestea sunt obligate să asigure participarea cetățenilor/asociațiilor la elaborarea actelor normative prin:

- posibilitatea trimiterii de comentarii scrise la proiectele de acte normative;
- organizarea, la cerere, de dezbateri publice cu privire la proiectele de acte normative;
- participarea la procesele de luare a deciziilor, în acest sens asigurând accesul liber la ședințele publice ale autorităților.

În ceea ce privește legislația falimentului, Guvernul a adoptat OG nr. 38/2002 de modificare a Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului. OG nr. 38/2002, aprobată prin Legea nr. 82/2003, are ca principal obiectiv asigurarea unui echilibru între protecția intereselor creditorilor și încurajarea reorganizării care este benefică și pentru angajați. Astfel, aria de cuprindere a condițiilor de declanșare a procedurii a fost extinsă; raportul pe care trebuie să îl întocmească administratorul trebuie să cuprindă și o evaluare a șanselor reale de reorganizare a activității debitorului și a elementelor care ar împiedica reorganizarea; deschiderea procedurii a fost condiționată de existența unor creanțe certe, lichide și exigibile; după momentul deschiderii procedurii, a fost interzisă încheierea oricărui act juridic sub sancțiunea nulității, cu excepția acelor acte prevăzute de lege sau autorizate de judecătorul sindic în interesul procedurii; drepturile creditorilor cu garanții reale de urmărire a realizării creanței garantate în afara procedurii a fost limitat.

În anii 2002-2003 au mai fost adoptate următoarele acte normative, care vizează continuarea procesului de simplificare administrativă a înregistrării și funcționării comercianților:

- ⇒ HG nr. 573/2002 pentru aprobarea procedurilor de autorizare a funcționării comercianților;
- ⇒ HG nr. 1344/2002 privind aprobarea taxelor și tarifelor pentru operațiunile efectuate de oficiile registrului comerțului de pe lângă tribunale și a tarifelor pentru operațiunile efectuate de Biroul unic din cadrul oficiilor registrului comerțului de pe lângă tribunale;
- ⇒ HG nr. 1346/2002 privind serviciile de asistență prestate de oficiile registrului comerțului de pe lângă tribunale pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților;
- ⇒ HG nr. 1047/2003 pentru stabilirea modelului și conținutului cererii de înregistrare și ale certificatului de înregistrare în registrul comerțului.

Noile reglementări fiscale (Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, ce a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004) prevăd, în ceea ce privește eliminarea barierelor administrative percepute că afectează mediul de afaceri, următoarele:

- eliminarea taxelor de autorizare și reautorizare pentru producerea și comercializarea produselor accizabile (uleiuri minerale, alcool și băuturi alcoolice, țigări și produse din tutun, etc.);
- eliminarea taxelor de reautorizare și a vizelor periodice pentru activități economice ce presupun autorizări din partea organelor locale;
- simplificare, prin sistemul de antrepozite fiscale, sistemului de licențiere și autorizare a agenților economici producători și importatori de produse supuse accizelor;
- introducerea principiului nediscriminării în politica de impozitare a nerezidenților;
- introducerea regulilor fiscale ale OECD pentru protejarea bazei de impozitare internă;
- dezvoltarea conceptului de "sediul permanent" și modul de tratare a veniturilor și cheltuielilor aferente acestuia;
- asigurarea unui sistem de impozitare a "reprezentanțelor" cu o sumă fixă, în corelare cu activitatea legală a acestora.

d. Existența calificărilor necesare

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM – www.anofm.ro) este structura guvernamentală cu reprezentare în toate județele țării care împreună cu Ministerul Educației și Cercetării joacă un rol important în

activitatea de pregătire profesională. În concordanță cu Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, ANOFM oferă, la cerere, servicii de consultanță și asistență persoanelor care doresc să înceapă o afacere sau care sunt în căutarea unui loc de muncă. De asemenea, Agenția oferă servicii de instruire pentru angajații companiilor sau pentru persoanele care vor să dobândească noi calificări.

În iunie 2002, Guvernul României a adoptat Planul Național de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă (PNAOFM). PNAOFM promovează măsuri speciale pentru tineri și adulți, conform cererii de pe piața muncii, în vederea creșterii capacității acestora de a obține un loc de muncă și de a-și prelungi durata vieții active.

În privința atestării formării profesionale Legea nr. 133/1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii prevede ca întreprinderile mici și mijlocii, cu capacitate de formare profesională corespunzătoare la locul de muncă în diverse meserii, vor putea elibera, în condițiile legii, atestate de calificare profesională.

O.G. nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, completată în 2003 cu Normele metodologice de aplicare, oferă cadrul recunoașterii formării profesionale.

e. Extinderea accesului online

În 2001 a fost adoptată Strategia Guvernului privind Planul Național de Acțiune pentru Administrația Electronică, care utilizează metode informatice specifice pentru a moderniza administrația publică din România, abordând acele aspecte definite prin expresia administrație electronică, referitoare la utilizarea tehnologiei informatice și de comunicații în vederea modernizării administrației din România

Au fost luate o serie de măsuri pentru armonizarea legislației precum:

- OG nr. 20/2002 privind achizițiile publice prin licitații electronice. Ordonanța stabilește principiile, cadrul general și condițiile de desfășurare a licitațiilor electronice pentru achiziții publice, precum și regulile de asigurare a transparenței achizițiilor publice. Sistemul funcționează pe Internet la adresa www.e-licitatie.ro
- OG nr. 24/2002 privind încasarea prin mijloace electronice a impozitelor și taxelor locale, aprobată prin Legea 291/2002 introduce sistemul online de plată a taxelor și impozitelor; până la data publicării acestui material, sistemul este aplicabil în Municipiul București și în alte 54 de orașe: Aiud, Alba Iulia, Alexandria, Arad, Bacău, Baia Mare, Bistrița, Blaj, Botoșani, Brașov, Brăila, Câmpulung Moldovenesc, Câmpia Turzii, Câmpina, Cluj Napoca, Constanța, Craiova, Dej, Drobeta Turnu Severin, Făgăraș, Galați, Gherla, Giurgiu, Hunedoara, Isaccea, Lugoj, Macin, Mangalia, Medgidia, Mediaș, Miercurea-Ciuc, Onești, Oradea, Orăștie, Piatra Neamț, Pitești, Reșița, Roman, Salonta, Satu Mare, Sebes, Sibiu, Sighetul Marmatiei, Sighișoara, Slobozia, Timișoara, Târgoviște, Târgu Jiu, Târgu Mureș, Tulcea, Turda, Vaslui, Zalău.
- Legea nr. 161/2003 prevede înființarea Sistemului Electronic Național cu scopul de a asigura accesul online al persoanelor fizice și juridice la informații și servicii publice, inclusiv cele legate de înființarea și autorizarea IMM-urilor. Punerea în aplicare a sistemului se realizează progresiv, una din măsurile deja existente fiind portalul www.e-guvernare.ro unde pot fi găsite informații relevante pentru întreprinzători – formulare online, contacte ale diferitelor instituții publice cu incidență asupra mediului de afaceri, etc.

Extinderea accesului online la informații relevante pentru întreprinzători se face și prin paginile Web ale diferitelor instituții publice cu incidență asupra domeniului de afaceri, cum sunt cele ale Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie (www.mimmc.ro), ale Ministerului Integrării Europene (www.mie.ro), ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (www.anofm.ro) sau ale Ministerului Finanțelor Publice (www.mfinante.ro).

f. Piața unică

România se afla în procesul de pregătire în vederea integrării în piața unică europeană. Până la sfârșitul anului 2004 au mai rămas de închis trei capitole de negociere.

Programul Național Multianual 2002-2005 privind dezvoltarea exporturilor IMM-urilor își propune promovarea produselor și serviciilor întreprinderilor mici și mijlocii pe piețele externe, stimulând în același timp comunicarea și parteneriatele de afaceri pe aceste piețe, instruirea antreprenorilor în domeniul tehnicilor de promovare a exporturilor, îmbunătățirea accesului IMM-urilor la informații asupra pieței și facilitarea utilizării acestor informații pe piețele externe.

g. Fiscalitatea și aspectele financiare

Noul Cod Fiscal, în Titlul IV (Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor), art. 107 (Cota de impozitare), prevede ca impozitul se calculează prin aplicarea unei cote de 1,5% la veniturile obținute de către microîntreprinderi. Codul Fiscal prevede și unele facilități pentru microîntreprinderi, cum sunt deducerile din baza de impozitare a

următoarelor categorii de venituri: veniturile din variația stocurilor; veniturile din producția de imobilizări corporale și necorporale; veniturile din exploatare, reprezentând cota parte a subvențiilor guvernamentale și a altor resurse pentru finanțarea investițiilor; veniturile din provizioane; veniturile rezultate din anularea datoriilor și a majorărilor datorate bugetului statului, care nu au fost cheltuieli deductibile la calculul profitului impozabil, conform reglementărilor legale; veniturile realizate din despăgubiri, de la societățile de asigurare, pentru pagubele produse la activele corporale proprii (art. 108, al. 1). Alineatul 2 al aceluiași articol prevede posibilitatea deducerii valorii de achiziție a caselor de marcat.

h. Consolidarea capacității tehnologice a întreprinderilor mici

În vederea atingerii obiectivelor stabilite de Carta Europeană pentru Întreprinderile Mici, Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie a elaborat Programul Național pentru înființarea și dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, în scopul stimulării dezvoltării afacerilor și a inițiativelor inovative, sprijinirii creării și dezvoltării (pe plan local) de întreprinderi mici și mijlocii, creării de noi locuri de munca, creării și dezvoltării de legături între potențialul tehnologic și cel antreprenorial, îmbunătățirii tehnologiilor și calificării personalului din întreprinderi, utilizării resurselor din sistemul de cercetare-dezvoltare.

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a promovat Programul Național pentru Cercetare și Inovare (RELANSIN) cu o componentă destinată dezvoltării IMM (RELANSIN IMM). Acest program are drept scop realizarea de noi produse, servicii și tehnologii inovatoare aplicabile de către companiile de mici dimensiuni în urma colaborării cu una sau mai multe unități de cercetare.

Guvernul României își aplică propria strategie de susținere a inovațiilor și transferului tehnologic prin Legea nr. 203/2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție. Astfel, profiturile sau veniturile rezultate din implementarea în România a brevetelor românești sunt scutite de impozit în primii 5 ani de la prima aplicare, pe durata de valabilitate a brevetului respectiv. Același lucru se aplică și pentru profiturile / veniturile obținute din acordarea de licențe pentru brevete.

i. Susținerea modelelor de succes de *e-business* și a micilor societăți comerciale de înaltă performanță

În această privință, au fost adoptate o serie de acte normative cu impact asupra comerțului electronic, având ca scop principal armonizarea cu legislația Uniunii Europene din domeniu. Cele mai importante reglementări sunt cele cuprinse în Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, împreună cu HG nr. 1259/2001 cuprinzând normele metodologice de aplicare a Legii nr. 455/2001, precum și Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic.

Rețeaua de Euro Info Centre din România (EIC - www.eic.ro) a promovat o serie de acțiuni pentru o mai largă difuzare a informațiilor Europene (politici, inițiative, programe ale Uniunii etc.) și pentru o susținere reală a întreprinderilor mici din perspectiva integrării europene. Unul dintre subiectele considerate importante de către comunitatea de afaceri este comerțul electronic, componenta a *e-business*-ului.

j. Dezvoltarea unei reprezentări mai solide și mai eficiente a intereselor întreprinderilor mici la nivel național

Vizibilitatea și implicarea societății civile în elaborarea actelor normative este recunoscută ca o necesitate pentru dezvoltarea democratică a societății românești. În acest sens Legea nr. 356/2001, a patronatelor, ce reglementează înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor patronale, prevede ca acestea au dreptul de a fi consultate în momentul elaborării actelor normative cu impact asupra domeniilor lor de activitate, iar Legea nr. 52/2003, Legea transparenței decizionale în administrația centrală și locală prevede ca o obligație a autorităților publice consultarea asociațiilor de afaceri și organizațiilor neguvernamentale înființate și organizate conform prevederilor legale pe domenii de activitate în procesul de elaborare a actelor normative din domeniile respective.

Comisia pentru Dialog Social pentru IMM-uri care există la nivelul Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie este un organism care asigură dezvoltarea unei reprezentări mai solide și mai eficiente a intereselor întreprinderilor mici la nivel național. Înființarea, organizarea și funcționarea comisiilor de dialog social în cadrul unor ministere și prefecturi este reglementată de HG nr. 314/2001, modificată ulterior prin HG nr. 569/2002.

În același scop, al reprezentării intereselor IMM-urilor, a fost înființată la 6 iulie 2003, prin Ordinul MIMMC nr. 132/2003, modificat prin Ordinul nr. 255/2003, Comitetul consultativ pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii. Comitetul este coordonat de ANIMMC. În cadrul acestui Comitet sunt reprezentate mai mult de 40 de organizații neguvernamentale și instituții guvernamentale.

4. Strategia de sprijinire și dezvoltarea unui puternic sector al IMM-urilor în economia românească în perioada 2004-2008

Simplificarea sistemului de impozitare, subvenționarea dobânzilor la creditele bancare și facilitarea accesului la utilitățile publice reprezintă principalele măsuri incluse în proiectul strategiei Guvernului de sprijinire a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru perioada 2004 - 2008.

Întocmit de Agenția Națională pentru IMM-uri, documentul prevede îmbunătățirea legislației privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului și introducerea unor instrumente alternative de redresare a întreprinderilor care traversează crize financiare, reducerea costurilor de tranzacționare, simplificarea procesului de obținere de autorizații și licențe speciale, îmbunătățirea metodelor de control efectuate asupra întreprinderilor.

Se are în vedere simplificarea sistemului de impozitare pentru micro-întreprinderi, prin posibilitatea acordată acestora de a alege, în primii trei ani de funcționare, între plata impozitului pe profit și a impozitului pe cifra de afaceri.

În document se amintește ca mai mult de 7.750 de IMM-uri, care au importat mașini, instalații, echipamente și know-how pentru producția proprie, au beneficiat de scutiri pentru TVA și taxe vamale (în valoare de peste 5.400 miliarde lei), ca și de reducerea impozitului pentru profitul brut reinvestit (349 milioane lei) sau de scădere a impozitului pe profit pentru crearea unor noi locuri de munca (154 miliarde lei).

Generalizarea plății impozitelor prin mijloace electronice, acordarea de facilități pentru IMM-urile cu activitate de cercetare-dezvoltare, alocarea unor fonduri nerambursabile de la bugetul de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii cu capital integrat privat care își desfășoară activitatea în sectoarele industriale prioritare, pentru acoperirea parțială a costurilor investiționale în domeniul producției, a serviciilor și facilitarea accesului la activele disponibile ale întreprinderilor cu capital majoritar de stat și la achiziții publice sunt alte măsuri cuprinse în proiectul strategiei.

Având în vedere nivelul ridicat al ratelor dobânzilor percepute pentru creditele bancare, se va lua în considerare posibilitatea de subvenționare a acestora, pentru anumite domenii de activitate, dar și deschiderea unor departamente speciale în cadrul băncilor destinate IMM-urilor.

Strategia prevede și aplicarea unor programe speciale, în valoare de peste 500 miliarde lei, pentru susținerea înființării asociațiilor locale de producători de lapte și carne de vacă (în județele Iași și Neamț) și de legume și fructe (în județele Constanța, Ialomița, Ilfov și Teleorman), precum și pentru sprijinirea IMM-urilor cu capital integrat privat care activează în localități urbane cu o populație sub 100.000 de locuitori și cu o rată a șomajului care depășește media pe țară.

Un alt program, care se va derula până în 2005, prevede acoperirea de la bugetul de stat, în proporție de 50%, a cheltuielilor efectuate de întreprinderi pentru aplicarea sistemelor de management al mediului și pentru înregistrarea și protejarea mărcilor românești, a desenelor și modelelor industriale.

Principalele obiective ale strategiei sunt creșterea cu 16% a numărului de angajați în IMM-uri, majorarea cu cel puțin 8% a nivelului de productivitate a muncii și creșterea cu 14% a ponderii serviciilor în structura întreprinderilor mici și mijlocii.

Carențele mari în informare și adaptarea la viitoarea piață europeană, plus costurile estimate foarte mari și dispariția facilităților fiscale, toate acestea, combinate, ar putea fi fatale multor firme mici și mijlocii din România, în momentul aderării la Uniunea Europeană.

Studiile efectuate în țările care au aderat de curând arată că, pentru a produce la norme europene, unele firme vor trebui să suporte costuri care pot ajunge și la 500.000 de Euro. Nici țările care tocmai s-au integrat în Uniunea Europeană n-au fost scutite de aceste probleme. Cele mai costisitoare probleme sunt procurarea tehnologiilor pentru a îndeplini standardele de calitate și mediu, precum și condițiile tehnologice în sine. Mai există și problema costisitoare a achiziției numai de produse certificate, la care se poate adăuga costurile indirecte precum concurența acerbă și creșterea prețurilor.

În urma studiului efectuat de ANIMMC și experții de la Bruxelles, s-a ajuns la concluzia că nivelul la care se găsesc acum, întreprinderile mici și mijlocii din România, din punctul de vedere al criteriilor enumerate, este complet nesatisfăcător.

Cu toate acestea, paradoxal, 78% dintre companiile din România sunt foarte optimiste în ceea ce privește perspectivele de afaceri.